

Sygn. akt IV Pa 25/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia: SSO Dorota Radaszkiewicz (spr.)

Sędziowie: SSO Beata Urbańska-Woike

SSR del. Marta Orłowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Czyżewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 marca 2018 r. w Olsztynie

sprawy z powództwa **P. R.**

przeciwko Zespołowi Szkół (...) w O.

o ustalenie istnienia stosunku pracy do 28 lutego 2017 r. i sprostowanie świadectwa pracy

na skutek apelacji powoda P. R.

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 30 listopada 2017 r.

sygn. akt IV P 118/17

I. oddala apelację;

II. nie obciąża powoda kosztami procesu na rzecz pozwanego za instancję odwoławczą.

SSO Beata Urbańska-Woike SSO Dorota Radaszkiewicz SSR del. Marta Orłowska

UZASADNIENIE

Powód P. R. w pozwie skierowanym przeciwko Zespołowi Szkół (...) w O. wniósł o ustalenie, iż stosunek pracy pomiędzy stronami istniał do dnia 24 lutego 2017 roku. W uzasadnieniu pozwu wskazał między innymi, że nie zgadza się z uznaniem, iż jego stosunek pracy z pozwaną wygasł z dniem wydania wyroku w sprawie karnej przez Sąd Okręgowy w Olsztynie. W ocenie strony powodowej, datą wygaśnięcia stosunku pracy jest data powzięcia przez zakład pracy informacji o treści wyroku, co nastąpiło w dniu 24 lutego 2017 roku, zwłaszcza, że powodowi wypłacono wynagrodzenie za luty 2017 roku. Na rozprawie w dniu 30 listopada 2017 roku powód rozszerzył powództwo i dodatkowo wniósł o sprostowanie świadectwa.

Pozwany Zespół Szkół (...) w O. wniósł o oddalenie powództwa w całości wskazując, że prawomocny wyrok skazujący powoda za przestępstwo popełnione umyślnie został wydany w dniu 20 stycznia 2017 roku, a zatem z tym dniem wygasł stosunek pracy P. R.. Bez znaczenia dla daty wygaśnięcia stosunku pracy pozostaje natomiast, w ocenie strony

pozwanej, data w której dyrektor placówki powziął informację o tym fakcie, a także data, w której wystosowano pismo do pracownika. Pozwana wniosła również o oddalenie rozszerzonego powództwa.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2017r. Sąd Rejonowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił powództwo (pkt I.) i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 180 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd ten na podstawie przeprowadzonych dowodów, w tym z akt osobowych powoda ustalił, że powód był zatrudniony w pozwanym Zespole Szkół od 01 września 1994 roku na stanowisku nauczyciela. W dniu 20 stycznia 2017 roku wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawie o sygn. akt VII Ka 1168/16, na skutek rozpoznania apelacji od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie, P. R. został uznany za winnego popełnienia czynów z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk i skazany na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz karę grzywny.(d: odpis wyroku w sprawie VII Ka 1168/16- k. 51- 67). W dniu 28 lutego 2017 roku Dyrektor pozwanego skierował do powoda pismo stwierdzające wygaśnięcie z mocy prawa stosunku pracy z dniem 20 stycznia 2017 roku na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela wskutek prawomocnego skazania za przestępstwo umyślne. Następnie pracodawca w dniu 02 marca 2017 roku sporządził świadectwo pracy, w którym wskazane zostało, iż stosunek pracy łączący pozwanego z powodem wygasł w dniu 20 stycznia 2017 roku na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (d: świadectwo pracy- k. 7; akta osobowe)

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Rejonowy uznał powództwo P. R. za niezasadne. Podkreślił, że w sprawie spór między stronami dotyczył daty wygaśnięcia stosunku pracy powoda.

Zgodnie z treścią art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz.U. 1189.2017 z późn. zm.) stosunek pracy nauczyciela wygasa z mocy prawa odpowiednio w razie prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Odnosząc się do daty wygaśnięcia stosunku pracy nauczyciela w przypadku skazania go za przestępstwo umyślne sąd I instancji wskazał, iż Sąd Najwyższy zajął niebudzące wątpliwości stanowisko w uchwale z dnia 08 maja 1987 roku (III PZP 10/87, OSNC 1988/9/111), zgodnie z którym „stosunek pracy mianowanego nauczyciela wygasa z mocy art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) z dniem uprawomocnienia się wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności także wówczas, gdy na poczet tej kary zaliczono okres co najmniej trzech miesięcy tymczasowego aresztowania.

Nie ulega przy tym żadnej wątpliwości, iż wyrok Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 20 stycznia 2017 roku w sprawie VII Ka 1168/16 był wyrokiem prawomocnym, bez względu na fakt, czy powód był obecny przy jego ogłoszeniu.

Z uwagi na powyższe, nie zasługuje na akceptację stanowisko strony powodowej, zgodnie z którym stosunek pracy wygasł z chwilą powzięcia przez Dyrektora pozwanego informacji o treści wyroku, a tym bardziej z chwilą sporządzenia pisma stwierdzającego wygaśnięcie stosunku pracy P. R..

Odnosząc się do kolejnego argumentu powoda, jakoby wypłacono mu wynagrodzenie za miesiąc luty 2017 roku - Sąd I instancji wskazał, iż należy zaznaczyć, że „nauczyciel dyplomowany z wieloletnim stażem pracy powinien liczyć się - w razie prawomocnego skazania za przestępstwo umyślne - z obowiązkiem zwrotu wynagrodzenia wypłaconego po wygaśnięciu stosunku pracy” (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 21 sierpnia 2014 roku, III APa 20/14, Biul.SAKa 2015/1/41).

W odniesieniu do żądania sprostowania świadectwa pracy podkreślił, iż brak jest podstaw do uwzględnienia żądania powoda zarówno z przyczyn merytorycznych, jak i formalnych.

Przede wszystkim, wskazana w świadectwie pracy data wygaśnięcia stosunku pracy powoda - 20 stycznia 2017 roku jest datą prawidłową, zatem brak jest podstaw do uznania żądania w tym zakresie. Ponadto - zgodnie z treścią art. 97 § 2¹ kp pracownik może w ciągu 7 dni od otrzymania świadectwa pracy wystąpić z wnioskiem do pracodawcy o sprostowanie świadectwa. W razie nieuwzględnienia wniosku pracownikowi przysługuje, w ciągu 7 dni

od zawiadomienia o odmowie sprostowania świadectwa pracy, prawo wystąpienia z żądaniem jego sprostowania do sądu pracy. Tymczasem, brak jest jakichkolwiek podstaw, by uznać, że pracownik z takim żądaniem do pracodawcy wystąpił.

Mając na uwadze powyższe Sąd ten na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz.U. 1189.2017 z późn. zm.) oraz art. 97 § 2¹ kp a contrario powództwo oddalił. W punkcie II w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 kpc w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie zasądzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Wyrok ten został zaskarżony w całości apelacją przez powoda (k.84-87).

Powód wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania zarzucając mu nierozpoznanie istoty sprawy.

W motywach uzasadnienia wskazał, iż w postępowaniu przed sądem I Instancji chodziło mu „ o ustalenie przez sąd daty ustania (...) rzeczywistego zatrudnienia”. Powód upatruje nierozpoznania istoty sprawy przez sąd I instancji w tym, iż sąd ten orzekał o „dacie wygaśnięcia stosunku pracy powoda”, nie zaś tak jak powód wniósł. Ponadto podniósł, że Sąd na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku winien wypytać go o jego sytuację życiową i materialną przed rozstrzygnięciem o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje :

Apelacja jest nieuzasadniona.

Skarżący podstawowym zarzutem apelacji uczynił nierozpoznanie przez sąd I instancji istoty sprawy, co miałoby skutkować uchyleniem wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania. Jednakże wskazać należy skarżącemu, że wskazany przez niego zarzut w postaci nierozpoznania przez sąd orzekający istoty sprawy musi być przez sąd odwoławczy rozpatrywany jako kategoria obiektywna w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego, nie zaś w subiektywnym odczuciu i interpretacji powoda.

Rzeczywiście art. 386 § 4 k.p.c. stanowi, iż poza wypadkami określonymi w § 2 i 3 tego przepisu prawa (stwierdzenia nieważności postępowania i sytuacji gdy pozew podlega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania) sąd drugiej instancji może uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania tylko w razie nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości.

Wbrew intencjom apelacji w sprawie nie mamy do czynienia z taką właśnie sytuacją – nierozpoznaniem przez sąd I Instancji istoty sprawy.

Należy wskazać, że do nierozpoznania istoty sprawy dochodzi jedynie wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji nie odnosi się do tego, co było przedmiotem sprawy, gdy sąd zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów strony, bezpodstawnie przyjmując, że istnieje przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (tak też m.in. postanowienie SN - Izba Cywilna z dnia 12-10-2017, IV CZ 57/17).

Tymczasem Sąd I Instancji prawidłowo rozstrzygnął sprawę, dokonując oceny stanu faktycznego sprawy przy zastosowaniu art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela (Dz.U. 1189.2017 z późn. zm.), w świetle którego stosunek pracy nauczyciela wygasa z mocy prawa w razie prawomocnego skazania za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe. Trafnie również przywołał orzecznictwo Sądu Najwyższego w omawianym zakresie. Wskazał bowiem m.in., iż w uchwale z dnia 08 maja 1987 roku (III PZP 10/87, OSNC

1988/9/111) Sąd Najwyższy orzekł, że „stosunek pracy mianowanego nauczyciela wygasa z mocy art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 3, poz. 19 ze zm.) z dniem uprawomocnienia się wyroku skazującego na karę pozbawienia wolności także wówczas, gdy na poczet tej kary zaliczono okres co najmniej trzech miesięcy tymczasowego aresztowania. Data uprawomocnienia się wyroku karnego skazującego nie budziła zaś w sprawie żadnej wątpliwości.

Trafnie zatem Sąd ten przyjął, że zważywszy na powyższy wywód nie zasługuje na akceptację stanowisko strony powodowej, zgodnie z którym stosunek pracy wygasł z chwilą powzięcia przez dyrektora pozwanego informacji o treści wyroku, a tym bardziej z chwilą sporządzenia pisma stwierdzającego wygaśnięcie stosunku pracy P. R..

Dla sprawy za najbardziej istotne należy uznać orzeczenie Sądu Najwyższego, również przytoczone przez Sąd I Instancji – mianowicie w wyroku z dnia 02 lutego 2006 roku (I PK 140/05, OSNP 2007/5-6/61) Sąd Najwyższy wskazał, iż „stosunek pracy nauczyciela wygasa z mocy prawa w razie prawomocnego skazania za przestępstwo popełnione umyślnie (art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (...), choćby stwierdzenie tego przez dyrektora szkoły (art. 26 ust. 2 Karty Nauczyciela) nastąpiło z opóźnieniem”. W uzasadnieniu orzeczenia podano przy tym, że „wygaśnięcie stosunku pracy stwierdza dyrektor szkoły, a w stosunku do dyrektora szkoły - organ prowadzący szkołę (art. 26 ust. 2 Karty Nauczyciela). Wynika z tego w sposób niebudzący wątpliwości, że skutek w postaci wygaśnięcia stosunku pracy następuje z mocy prawa, a więc czynność dyrektora szkoły polegająca na stwierdzeniu tego wygaśnięcia ma wyłącznie charakter deklaratoryjny.(...) Dopiero w wyniku wykładni sądowej przyjęto, że czynność taka jest potrzebna, przede wszystkim ze względu na ocenę zachowania terminu dochodzenia roszczeń z art. 264 § 2 k.p.”.

W świetle powyższego – to jak to pojmują apelujący, uznając sformułowania „stosunek pracy” czy „zatrudnienie” jako „dwa różne byty” (choć nie ma w tym zakresie racji) nie ma żadnego znaczenia dla ustalenia, że rzeczywiście doszło do wygaśnięcia stosunku pracy powoda jako nauczyciela z mocy prawa i odbyło się to bez woli powoda. Zaznaczyć bowiem również należy, że podobnie rola pracodawcy sprowadzała się jedynie do stwierdzenia tego wygaśnięcia. Skutek ten (wygaśnięcie stosunku pracy nauczyciela) następuje bowiem z mocy prawa, a więc jakoby automatycznie. Z powyższych względów pozwany również dokonał wystawienia świadectwa pracy w prawidłowy sposób. Sąd I instancji dokonał zatem w sposób prawidłowy zbadania materialnej podstawy żądania oraz merytorycznych zarzutów strony zarówno w zakresie roszczenia głównego jak i w zakresie żądania o sprostowanie świadectwa pracy.

Apelacja powoda jest zatem bezzasadna, dlatego podlegała oddaleniu z mocy art. 385 k.p.c.

Dodatkowo należy wskazać, iż powód obecny na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku przed sądem I instancji nie wnosił o nieobciążanie go kosztami procesu w tej instancji, zatem sąd prawidłowo orzekł o kosztach zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu (pkt I.).

W pkt. II wyroku sądu odwoławczego Sąd Okręgowy na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania powoda zwrotem kosztów procesu w tej instancji na rzecz przeciwnika procesowego, mimo tego, że powód przegrał sprawę również i w instancji odwoławczej - biorąc pod uwagę aktualną sytuację materialną i życiową powoda, albowiem już w apelacji powód przytoczył swoją aktualną sytuację. Sąd Okręgowy miał więc możliwość odmiennego rozstrzygnięcia, niż wynikającego z generalnej reguły obciążania kosztami procesu strony przegranej sprawę.

SSO Beata Urbańska-Woike SSO Dorota Radaszkiewicz /del/SSR Marta Orłowska